

LUCYNA TOMCZYK

WESOŁA SZKOŁA

PROGRAM EDUKACJI TEATRALNEJ
W NAUCZANIU ZINTEGROWANYM
KLASY I-III

SKAWINA 2003

SPIS TREŚCI

WSTĘP

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

II. PROGRAM EDUKACJI TEATRALNEJ

1. Historia teatru

2. Teatr

3. Ćwiczenia wymowy

4. Język teatru

5. Techniki oddechowe

6. Ekspresja sceniczna - mowa ciała i mowa zmysłów

7. Słuchanie i zapamiętywanie

8. Budowa scenografii

III. PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW

LITERATURA

WSTĘP

Długoletnia praca teatralna z dziećmi połączona z poszukiwaniem najlepszych rozwiązań zaowocowała opracowaniem programu autorskiego z zakresu edukacji teatralnej. Powstał on w wyniku obserwacji zachowań dzieci podczas zabawy w teatr. Wszystkie te zajęcia cieszyły dzieci i ich rodziców oraz inspirowały do organizowania następnych spektakli.

Działalność podporządkowano celom ogólnorozwojowym: rozwojem osobowości, postaw twórczych dzieci. Nadrzędnym celem jest jednak wypracowanie form udzielania dziecku dyskretnej pomocy w jego własnym rozwoju poprzez dostarczanie mu jeszcze jednego narzędzia poznania i samopoznania, jakim jest sztuka teatralna.

Sztuka jest dla dziecka przede wszystkim środkiem wyrazu. Sztuka zakłada jedność zaciekawienia, myślenia, działania i wyobraźni. Spełnia się ono w spontanicznej aktywności, autentyczności przeżycia osobistego. Proces tworzenia pociąga za sobą zaangażowanie całej osobowości. Praca nad tworzeniem spektaklu teatralnego dostarcza okazji do rozwoju emocjonalnego i społecznego.

Coraz częściej spotykaną formą edukacji artystycznej, traktowanej w kategoriach aktywnej obecności sztuki i problemów przez nią stawianych są warsztaty. Uwzględniono również tę formę działalności. Zakres zajęć warsztatowych dotyczy wzmacniania i rozwijania twórczych możliwości - treningu wrażliwości, zabawy z wyobraźnią.

W procesie edukacji teatralnej rezygnuje się z istniejącej ciągle dominacji słowa, ograniczając jego obecność a zastępując je środkami wizualno - dźwiękowymi. Zwraca się uwagę na plastykę sceny. Spektakl teatralny ma stać się jedną spójną, dynamiczną kompozycją plastyczną i muzyczną. Często zajęcia teatralne nie przebiegają zgodnie z przyjętym planem. Ich dynamika psychologiczna i programowa wynika z aktualnej, niepowtarzalnej sytuacji, którą kształtuje własna inwencja dzieci.

Do działań edukacyjnych włączani są wzorem lat ubiegłych rodzice. Podejmują pracę przy tworzeniu scenografii. Są pierwszymi widzami przedstawień teatralnych. Działania z dziećmi zgodnie z planem mają charakter eksperymentu. Siłą motoryczną staje się ciekawość i radość tworzenia.

Edukacja teatralna jest realizowana w nauczaniu zintegrowanym od klasy I - III. Uczestnictwo w sztuce teatralnej w atmosferze zabawy, radosnego współdziałania, tworzenia sprzyjać będzie harmonijnemu rozwojowi dziecka.

Program "Edukacja teatralna" został opracowany w oparciu o literaturę:

A. Misiurska: Zróbmy teatrzyk lalkowy. WSiP, Warszawa 1991;

Jolanta U. Ciarkowska, M. Sienkiewicz, A. Wilczewski: Baśniowy świat na scenie.

Wydawnictwo "Innowacje", Goleiszów 2000;

L. Bajkowska: Teatr marzeń. Prószyński i S-ka, Warszawa 1998.

E. Olinkiewicz, E. Repsch: Warsztaty edukacji twórczej. Wydawnictwo Europa, Warszawa 2000.

B. Bronkiewicz: Warsztaty edukacji twórczej. Wydawnictwo Europa, Warszawa 2000.

Wykorzystano wiedzę i umiejętności zdobyte w czasie kursu Dramy organizowanego przez teatr "Groteska" w Krakowie oraz kursu Programy autorskie - zasady konstruowania, możliwości stosowania i ewaluacja organizowanego przez Ośrodek Doskonalenia Zawodowego "CENTRUM IB" w Krakowie.

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program "Edukacji teatralnej" stanowi opis działań nauczyciela umożliwiających mu realizację poszerzonych zadań z zakresu edukacji teatralnej. Przygotowany jest dla uczniów nauczania zintegrowanego. Obejmuje wszystkich uczniów danej klasy. Uwzględnia wiele form teatralnych: inscenizacje, improwizacje, ćwiczenia dramowe, gry dramowe, przedstawienia sceniczne.

Nawiązuje do ogólnych założeń programowych zintegrowanej edukacji klas I - III.

W programie tym przyjęto następujące założenia:

- zapoznanie z twórczym teatralnym, poznanie teatru od kulis;
- rozwijanie zainteresowań teatrem;
- zapoznanie uczniów z historią teatru;
- kształtowanie nawyku uczestniczenia w życiu kulturalnym;
- integrowanie zespołu klasowego, współistnienie w twórczej, partnerskiej zabawie, poszerzenie świata wartości;
- dysponowanie bogatym warształem środków wyrazu, prawidłowe jego wykorzystanie;
- umiejętne radzenie sobie z treścią, odwagą sceniczną, oddziaływanie na emocje;
- poszerzenie przestrzeni muzycznej, rozwijanie poczucia rytmu, rozwijanie pamięci słuchowej;
- kształcenie ekspresji i świadomości estetycznej poprzez ukazywanie relacji między dźwiękiem a ruchem;
- budowanie plastycznej kompozycji przestrzennej.

Zwraca się uwagę na te elementy, które w realizowanych do tej pory zajęciach wydawały się najistotniejsze:

- autorytet, czyli poszukiwanie odpowiedzi na pytanie - jaki jestem;
- dotyk, smak, węch ;
- fantazję, wyobrażenia, marzenia;
- komunikację niewerbalną - język koloru, język przestrzeni;
- mój świat - przedmiot, dom, środowisko;
- empatia - czyli umiejętność wczuwania się w położenie nie tylko innej osoby, ale też w przyrodę lub w martwe przedmioty;

Program ten jest otwartym systemem edukacyjnym ukierunkowanym na rozwijanie potencjału twórczego, samorozwoju i urzeczywistnienia możliwości twórczych tkwiących w uczniach - aktorach.

I.1. GŁÓWNE CELE EDUKACJI TEATRALNEJ W KLASACH I- III

1. Przygotowanie do odbioru dzieła literackiego, plastycznego, muzycznego.
2. Rozbudzenie wrażliwości estetycznej i zachęcanie do twórczej ekspresji, rozwijanie uzdolnień indywidualnych.
3. Kształtowanie kompetencji odbiorcy sztuki i przyszłego ich twórcy.

Tak sprecyzowane cele i założenia edukacji teatralnej wczesnoszkolnego zintegrowanego zespołu uczniowskiego obejmują swoim zakresem całość oddziaływań edukacyjnych. Ich właściwa realizacja zapewni dziecku rozwój w całym bogactwie jego osobowości.

Dzieci mają odnajdywać w sobie potrzebę zachowań kreatywnych, by zrozumiały, że teatr jest czymś bliskim, zrozumiałym i dostępnym, a jednocześnie pociągającym i pełnym uroku. Dzieci mają odczuwać, iż to, co stwarzamy na scenie wynika z naszej wyobraźni, która jest niewidzialna dopóki jesteśmy bierni.

Motorem działania jest ciekawość i radość tworzenia, co nieznanego, a co tkwi w nas.

II. PROGRAM EDUKACJI TEATRALNEJ.

1. HISTORIA TEATRU

Cele edukacyjne	Treści	Nabyte sprawności i umiejętności
Uczeń opowiada ciekawostki z historii teatru od czasów greckich do dziś.	Czytanie tekstów dotyczących powstania i rozwoju teatru - np.: fragmenty książki Dzieje teatru A. Nicoll, Słownik teatru polskiego, Encyklopedia teatralna. Oglądanie albumów, filmów, ilustracji w książkach np.: Historia teatru M. Berthold, Teatr Grecji M. Kocur.	Poprawnie buduje opowiadanie dotyczące ciekawostek z historii teatru.
Rozróżnia budowę teatru greckiego, rzymskiego i współczesnego	Pokaz zdjęć, ilustracji. Opisy nauczyciela. Czytanie tekstów opisujących wygląd budowli teatralnych. Korzystanie z Encyklopedii multimedialnej PWN. Wycieczki do teatru.	Wskazuje różnice w wyglądzie budowli teatralnych.
Rozróżnia maski i kostiumy w teatrze greckim, rzymskim i współczesnym.	Oglądanie ilustracji, zdjęć. Rysowanie masek. Szkicowanie kostiumów. Wycieczki do muzeum.	Potrafi narysować maskę. Opisuje wygląd kostiumów. Wykonuje szkice niektórych kostiumów.

Cele edukacyjne	Treści	Nabyte sprawności i umiejętności
Wymienia etapy rozwoju teatru lalki.	Korzystanie z encyklopedii, ilustracji, literatury. Opowiadanie nauczyciela.	Słucha ze zrozumieniem opowiadań nauczyciela. Nazywa i porządkuje we właściwej kolejności poszczególne etapy rozwoju teatru lalki.
Streszcza historię teatru cieni.	Przygotowanie przez uczniów literatury dotyczącej rozwoju teatru cieni.	Układa spójne wypowiedzi na podstawie czytanej literatury.

2. TEATR

Cele edukacyjne	Treści	Nabyte sprawności i umiejętności
Uczeń objaśnia znaczenie słowa teatr. Określa zadania ludzi pracujących w teatrze (aktor, reżyser, sufler, operator, inspicjent, charakteryzator, choreograf). Objaśnia terminy: pantomima, akt, anrakt, dialog, monolog, kreacja, mimika, gest, mowa ciała, prolog.	Wycieczki do teatru. Zwiedzanie kulis teatru. Audycje radiowe, programy telewizyjne. Korzystanie z literatury oraz ze słowników.	Uczeń potrafi wyjaśnić znaczenie słowa teatr oraz wyróżnić zawody związane z teatrem. Wzbogaca słownik czynny i bierny.
Rozróżnia teatr lalki, teatr cieni, teatr z udziałem żywego aktora oraz teatr, w którym występuje żywy aktor i lalka.	Oglądanie spektakli teatralnych. Gry dydaktyczne. Informacje z prasy, własne doświadczenia.	Wybiera techniki do wykonywania przedstawień teatralnych.
Odróżnia rodzaje lalek: kukiełka, marionetka, pacynka, jawajka, lalki teatru cieni.	Zdjęcia, ilustracje, wystawy lalek. Opisywanie, projektowanie, wykonywanie lalek. Zabawy manipulacyjne.	Wskazuje różnice w wyglądzie i budowie lalek.
Rozróżnia rodzaje scen: scenę parawanową, pudełkową, otwartą.	Pokaz ilustracji, tworzenie scen. Obserwacja sceny w teatrze.	Rozpoznaje i nazywa rodzaje scen.

Cele edukacyjne	Treści	Nabyte sprawności i umiejętności
Potrafi współtworzyć scenariusz przedstawienia teatralnego w oparciu o tekst.	Współuczestniczenie w tworzeniu scenariuszy do fragmentów utworów literackich.	Wybiera utwory, do których można tworzyć scenariusze przedstawień.

3. ĆWICZENIA WYMOWY

Cele edukacyjne	Treści	Nabyte sprawności i umiejętności
Rozluźnianie i doskonalenie narządów mowy.	Ćwiczenia szczęki, ćwiczenia języka, ćwiczenia warg.	Prowadzenie ćwiczeń narządów mowy.
Wyraźnie wymawia samogłoski ustne.	Wymawianie sylab z każdorazowym przedłużaniem samogłosek. Wymawianie ciągle samogłosek od szeptu do krzyku. Wymawianie samogłosek legato i staccato. Głośne czytanie z podanego tekstu tylko samogłosek zachowując rytm wiersza	Ćwiczenia dykcyjne: - Uczeń prawidłowo wymawia samogłoski ustne.
Prawidłowo wymawia samogłoski nosowe.	Wymawianie wyrazów z "ą" na końcu z przedłużeniem jej nosowego brzmienia. Wymawianie wyrazów z "ę" i "ą" przed l, li, ł. Wymawianie wyrazów z zachowaniem nosowości.	- Uczeń prawidłowo wymawia samogłoski nosowe.

Cele edukacyjne	Treści	Nabyte sprawności i umiejętności
Właściwie wymawia spółgłoski.	Wyszukiwanie wyrazów zaczynających się na "b" do podanych wyrazów zaczynających się na "p" (d - t , g - k). Wymawianie sylab ze szczególnym zwróceniem uwagi na dźwięczność i bezdźwięczność spółgłosek. Wymawianie sylab ze szczególnym zwróceniem uwagi na miękkość głosek. Wymawianie sylab ze szczególnym podkreśleniem r i l. Ćwiczenia w wymawianiu sylab i wyrazów ze zwróceniem uwagi na wymowę ł jako u wargowego. Ćwiczenia w wymawianiu zbitek spółgłoskowych, najpierw wolno, potem szybko.	- Prawidłowo wymawia spółgłoski
Poprawnie akcentuje sylabę w wyrazie.	Ćwiczenia indywidualne - ćwiczenia dotyczą wyrazów, w których akcentuje się trzecią lub czwartą sylabę od końca wyrazu.	Wypowiada wyrazy kilkusylabowe z wyróżnianiem jednej z sylab (akcent wyrazowy).
Prawidłowo interpretuje zdania.	Ćwiczenia mające na celu ustalenie hierarchii wyrazów w zdaniu. Ćwiczenia z przenoszeniem akcentu na różne wyrazy w zdaniu.	Wygłaszanie zdań z uwzględnieniem akcentu logicznego.

4. JĘZYK TEATRU

Cele edukacyjne	Treści	Nabyte sprawności i umiejętności
Poprawnie, wyraźnie wypowiada zdania.	Wypowiadanie wszystkich wyrazów zdania z uwzględnieniem dźwięczności	Głośno i wyraźnie wypowiada zdania o różnej skali trudności.

Cele edukacyjne	Treści	Nabyte sprawności i umiejętności
	<p>przerw. Ćwiczenia w wypowiedaniu zdań o różnej skali trudności np. "Spotkał kaszel raz Karola. Sprowadzono więc doktora"; "Chrząszcz brzmi w trzcinie"; "Król Karol kupił królowej Karolinie korale koloru koralowego" itp.</p>	
<p>Opanowanie techniki mówienia.</p>	<p>Zabawy z instrumentami muzycznymi - kontrast w muzyce (muzyka smutna - wesoła, cicha - głośna, wolna - szybka, dźwięki wysokie - niskie). Ćwiczenia w wygłaszaniu wierszy, zdań w różnym tempie, o zmiennym zabarwieniu uczuciowym oraz różnej sile i barwie głosu.</p>	<p>Uczeń wypowiada wiersz, czy zdanie z dynamicznym stopniowaniem od mówienia głośnego do mówienia cichego i odwrotnie, podobnie w przypadku tempa, barwy głosu i zabarwienia uczuciowego.</p>
<p>Prawidłowo intonuje zdania.</p>	<p>Układanie zdań pytających, oznajmujących, rozkazujących. Posługiwanie się tym samym tekstem - jedno dziecko stwierdza, drugie nie daje temu wiary, trzecie ponagla.</p>	<p>Formułuje i wypowiada zdania pytające, oznajmujące i rozkazujące.</p>
<p>Płynnie, wyraziście czyta.</p>	<p>Ćwiczenia w głośnym czytaniu z uwzględnieniem tempa, znaków przestankowych. Ćwiczenia w czytaniu poezji dziecięcej. Głośne czytanie na bezwydechu.</p>	<p>Czyta poprawnie, płynnie, wyraziście ze zmianą siły, tempa, tonu głosu oraz z zachowaniem pauz gramatycznych, logicznych i akcentu logicznego.</p>
<p>Potrafi skoncentrować uwagę.</p>	<p>Ćwiczenia w czytaniu z podziałem na role.</p>	<p>Czyta z podziałem na role, oddając nastrój, przeżycia bohaterów.</p>

Cele edukacyjne	Treści	Nabyte sprawności i umiejętności
Ukazuje różne stany emocjonalne.	Ćwiczenia w wypowiedaniu tekstu z modulowaniem głosu: ze zdziwieniem, z oburzeniem, z żalem, z ironią, z goryczą, ze smutkiem, ze strachem.	Wypowiada tekst modulując odpowiednio głos.
Swobodnie wypowiada rolę. Odczuwa radość z wypowiedanej roli.	Próby mówienia przydzielonych ról.	Zapamiętuje tekst swojej roli i wypowiada go prawidłowo.

5. TECHNIKI ODDECHOWE

Cele edukacyjne	Treści	Nabyte sprawności i umiejętności
Swobodny przepływ powietrza przez nos.	Ćwiczenia oddechowe - wdychanie i wydychanie powietrza przez dziurki od nosa. Uczeń zatyka przy tym ćwiczeniu lewą bądź prawa dziurkę nosa przy wciąganiu i wypychaniu powietrza.	Uczeń potrafi oddychać przez nos.
Umie prawidłowo oddychać. Zwiększa pojemność płuc, wzmacnia mięśnie oddechowe.	Ćwiczenia zwiększające pojemność życiową płuc, wzmacniające mięśnie oddechowe, zwiększające ruchomość klatki piersiowej.	Uczy się prawidłowego oddychania.
Potrafi oddychać przeponą.	Ćwiczenia w pozycji leżącej tyłem, nogi ugięte, ramiona w bok - wdychanie powietrza nosem, wydech ustami (szuuuu) przy nieruchomej klatce piersiowej.	Kształci przeponowy tor oddechowy.
Zwiększenie długości wydechu.	Uczeń wykonuje głęboki wdech, a następnie wydech nosem z podziałem na 2, 3 lub 4 fazy.	Przyswaja ćwiczenia zwiększające długość wydechu.

Cele edukacyjne	Treści	Nabyte sprawności i umiejętności
Prawidłowo oddycha podczas mówienia.	Ćwiczenia w mówieniu na wydechu słów lub zdań.	Uczy się wiązania wydechu z wygłaszaniem słów, zdań.
Dbą o dyscyplinę oddechu.	Zabawy w czytaniu fragmentów tekstu bez przerw, na jednym oddechu, a następnie zgodnie z zapisem, robiąc pauzy w miejscu kropek. Wypowiadanie zdań z pauzami o jednakowej długości (liczenie w myśli do dwóch).	Potrafi tak gospodarować powietrzem w płucach, żeby tworzyć ciągi logicznych lub uczuciowych znaczeń.

6. EKSPRESJA SCENICZNA - MOWA CIAŁA I MOWA ZMYŚLÓW

Cele edukacyjne	Treści	Nabyte sprawności i umiejętności
Potrafi dokładnie naśladować.	Zabawy w parach. Jedna osoba wymyśla sytuację, a druga prezentuje ją ruchem.	Pokazuje ruchem określone sytuacje.
Uczy się przez ruch.	Zabawy fabularne: "Mycie garnków", "Jestem chory", "Kotek", "Ilimak", "Zły pies" itp.	Przedstawia ruchem zachowania ludzi i zwierząt.
Wczuwa się w sytuację.	Zabawy fabularne: "Zegar", "Samochód", "Wiatr", "Drzewo", "Trzęsienie ziemi" itp.	Potrafi naśladować mechanizmy i urządzenia oraz zjawiska przyrodnicze.
Rozpoznaje efekty dźwiękowe.	Zabawy w odgadywanie zdarzeń, sytuacji - nagrania na taśmie magnetofonowej.	Określa sytuację, zdarzenie na podstawie odgłosów z otoczenia np. krzyk, dzwonek do drzwi, alarm samochodowy, ruch uliczny.
Jest wrażliwy na dźwięki.	Zabawy fabularne - "Zawody".	Rozpoznaje i naśladuje rodzaje wykonywanych prac po ich charakterystycznych odgłosach.

Cele edukacyjne	Treści	Nabyte sprawności i umiejętności
Poznaje znaczenie gestów.	Gry dramatyczne - przedstawianie scenek za pomocą ruch rąk.	Rozumie gesty rąk np. klaskanie - radość, opuszczanie rąk - rezygnacja, uścisk dłoni - serdeczność, wskazanie czegoś - groźba, przywołanie – prośba, zaciskanie pięści - złość.
Właściwie wyraża emocje.	Gry dramatyczne - przedstawianie stanów psychicznych za pomocą mimik i twarzy.	Odczytuje i wyraża stany wewnętrzne za pomocą mimiki twarzy: niepokój, ból, gniew, zakłopotanie, smutek, zadowolenie.
Rozpoznaje cztery rodzaje głosów ludzkich.	Nagrania magnetofonowe, szkolne koncerty.	Rozpoznaje głosy ludzkie (tenor, sopran, bas, alt).
Rozróżnia dźwięki.	Słuchanie utworów instrumentalnych. Gra na instrumentach. Nagrania na taśmach magnetofonowych.	Odróżnia dźwięki wysokie i niskie na podstawie brzmienia różnych instrumentów i głosów ludzkich.
Wykorzystuje sposoby emocjonalnego reagowania.	Zabawy w kręgu - demonstrowanie różnych stanów psychicznych.	Odczytuje i wyraża dynamikę ruchu: gniew (machanie rękami), nieśmiałość (pochylenie głowy w przód), złość (tupanie nogami), zaduma (kulenie się).
Potrafi rozluźnić mięśnie.	Zabawy relaksacyjne.	Doskonali plastykę ciała przyjmując określone pozy.
Identyfikuje się z rolą.	Utożsamianie się z charakterystycznymi cechami zwierząt i wchodzenie w ich role.	Odróżnia i naśladuje zwierzęta po ich głosie.
Wyjaśnia dźwięki przyrody.	Ćwiczenia w przedstawianiu głosem: wiatru, szumu drzew, deszczu itp.	Rozpoznaje i naśladuje odgłosy przyrody.
Objaśnia znaczenie słowa.	Kontrast w muzyce. Nagrania magnetofonowe. Spacerzy.	Objaśnia i potrafi oddać wymowę ciszy.

Cele edukacyjne	Treści	Nabyte sprawności i umiejętności
Słownie oddaje nastrój.	Zabawy w wyrażanie nastroju poprzez odpowiednie modulowanie głosu (głos łagodny, gruby, cienki, niski).	Słucha utworów muzycznych i potrafi oddać nastrój muzyki za pomocą głosu.
Wyraża doznania smakowe za pomocą ruchu.	Ćwiczenia w ukazywaniu doznań smakowych (picie soku z cytryny, jedzenie czekolady).	Przedstawia doznania smakowe za pomocą mimiki twarzy.
Oddaje doznania węchowe za pomocą ruchu.	Próby ukazywania doznań węchowych np. zapachu mocnych perfum, dymu z ogniska.	Potrafi ukazać doznania węchowe za pomocą mimiki twarzy.

7. SŁUCHANIE I ZAPAMIĘTYWANIE

Cele edukacyjne	Treści	Nabyte sprawności i umiejętności
Potrafi się skoncentrować.	Zabawy, gry dydaktyczne. Przykład: Pierwsze dziecko podaje dowolny wyraz, każde następne dodaje do niego swój tak, żeby zaczynało tworzyć zdanie. Warunkiem uczestnictwa w grze jest umiejętność powtarzania wszystkich wyrazów dodawanych poprzednio przed tym, zanim doda się swój wyraz.	Doskonali koncentrację.

Cele edukacyjne	Treści	Nabyte sprawności i umiejętności
Potrafi zapamiętywać.	Zabawy: "Dziwne dźwięki"- powtarzanie usłyszanych dźwięków, "Porównywanie obrazków" - wyszukiwanie szczegółów, "Zmień rzecz" - zapamiętywanie rzeczy ułożonych w stosunku do siebie, "Zapamiętywanka" - przechowywanie zdań w pamięci itp.	Rozwija pamięć słuchową i wzrokową.
Umie słuchać z uwagą.	Słuchanie opowiadań, pytań, poleceń, instrukcji, wypowiedzi nauczyciela i uczniów - zabawy, gry dydaktyczne.	Słucha uważnie i stara się zrozumieć, co przekazuje rozmówca.

8. BUDOWANIE SCENOGRAFII

Cele edukacyjne	Treści	Nabyte sprawności i umiejętności
Przestrzega zasad bezpieczeństwa. Jest staranny, dokładny.	Konstruowanie sceny według własnych pomysłów. Montowanie zestawu oświetleniowego. Zabawy służące budowaniu scenografii - zabawy z użyciem tkanin, gazety, drabiny rozstawianej.	Uczeń podejmuje prace związane z projektowaniem sceny i oświetlenia do przedstawienia.
Osiąga sprawność manualną.	Wykonywanie prac plastycznych i technicznych uwzględniając wielkość, proporcje, barwę, walor, układ faktur i sytuację przestrzenną	Projektuje i wykonuje najprostsze elementy dekoracji np.: drzewko, norkę dla zwierzątka z pudła tekturowego, kwiaty, chatkę.
Zdobywa wyobraźnię plastyczną.	Tworzenie przedmiotów z papieru, bibuły, kartonu, styropianu (wycinanie, malowanie, rysowanie).	Uczeń wykonuje wybrane rekwizyty.

Cele edukacyjne	Treści	Nabyte sprawności i umiejętności
Rozwija oryginalność i pomysłowość.	Wykonywanie kostiumów z wykorzystaniem materiałów odpadowych i materiałów przyrodniczych (szycie, wycinanie, klejenie).	Projektuje i wykonuje kostiumy.
Współdziała w twórczej partnerskiej pracy nad ustaloną koncepcją.	Konstruowanie lalek: wycinanie, klejenie, szycie, malowanie, rysowanie. Praca zespołowa.	Projektuje lalki.
Odczuwa radość z tworzenia.	Tworzenie wystawy prac plastycznych do przygotowywanych przedstawień, oglądanych spektakli. Korzystanie z różnych technik plastycznych i materiałów. Wyrażanie w pracach plastycznych własnych przeżyć i marzeń, świata fantazji.	Potrafi wykonać wystawę prac teatralnych.

III. PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW

Nauczyciel jest animatorem, przewodnikiem, który motywuje do działania, organizuje sytuacje w procesie edukacyjnym, kieruje pracą uczniów. Efektywność realizacji programu zależy od inwencji i pomysłowości jego wykonawcy.

Zajęcia teatralne proponuje się organizować jeden raz w tygodniu. Powinny trwać około 90 minut. Muszą odbywać się systematycznie. Zajęcia rozpoczynamy od zapoznania dzieci z tematem zajęć. Cykl zajęć można rozpocząć od sytuacji, która wzbudzi w dziecku zaciekawienie. Obiekt zaciekawienia porusza myśli dziecka, jego emocje i wyobraźnię. Zaciekawienie prowadzi do zdobywania wiedzy.

Ważne jest takie organizowanie zajęć, aby wystąpiły następujące elementy: ćwiczenia relaksacyjne, zabawy integrujące grupę, ćwiczenia oddechowe, działania plastyczne, ćwiczenia dykcyjne, ćwiczenia w kreowaniu powierzonych ról.

Metod pracy stosowane na zajęciach:

- zabawa tematyczna, czyli odgrywanie przez dzieci powierzonych ról;
- swobodne inscenizacje na wybrany temat;
- improwizowanie na wybrany temat;

- przedstawienia kukielkowe;
- gry i zabawy dramowe;
- przedstawienia sceniczne;

Pracę nad pobudzaniem twórczej aktywności dziecka należy rozłożyć w czasie i prowadzić ją etapami.

I ETAP OBEJMUJE:

- Przygotowanie aparatu mowy;
- Uświadomienie możliwości głosu i poprawienie jego sprawności;
- Przygotowanie ciała i rozwój jego ekspresji;
- Kształtowanie umiejętności wyrażania uczuć i nastrojów;
- Rozbudzanie wyobraźni opartej na skojarzeniach.

Te zadania realizuje się w trakcie prowadzenia form inscenizacyjnych. Prowadzi się je na początku, bądź w przerwie akcji fabularnej, a także na zakończenie spotkania.

II ETAP OBEJMUJE:

- Ćwiczenia w głośnym czytaniu i recytowaniu z pamięci;
- Kształcenie wokalne i śpiewanie piosenek;
- Inscenizowanie krótkich tekstów;

Nauczyciel musi zadbać o wystrój sali, w której będą odbywały się zajęcia. Uczniowie sami mogą przygotować niektóre elementy dekoracji (rekwizyty, ilustracje, maski, napisy, kukielki). Poczują się wtedy współorganizatorami zabawy w teatr.

Umiejętności teatralne rozwija się także podczas codziennych zajęć kształcenia zintegrowanego. Edukację teatralną prowadzi się także w czasie wyjazdów za miasto, podczas ognisk, zielonych szkół. Jest to wspaniały moment do tworzenia scenek spontanicznie lub zainspirowanych przez nauczyciela.

Działalność teatralną należy wzbogacić o częste wyjazdy do teatru. Edukację teatralną można prowadzić również poprzez spotkania z twórcami spektaklu. Możemy zorganizować wycieczki i zwiedzać kulisy teatru, scenę, oglądać rekwizyty. Działalność nad realizacją programu można poszerzyć o współpracę ze Szkołą Teatralną.

Obserwowanie występów innych grup teatralnych w szkołach, w domach kultury to też element rozwijania zainteresowań teatrem.

Efektem osiągania celów edukacji teatralnej są prezentacje przedstawień rówieśnikom, rodzicom, przedszkolakom oraz udział w imprezach środowiskowych. Dokumentami działalności teatru może być kronika, wystawa prac teatralnych, zbiór kaset video.

LITERATURA

- A. Misiurska: Zróbmy teatrzyk lalkowy. WSiP, Warszawa 1991;
J. U. Ciarkowska, M. Sienkiewicz, A. Wilczewski: Baśniowy świat na scenie. Wydawnictwo "Innowacje", Goleiszów 2000;
L. Bajkowska: Teatr marzeń. Prószyński i S-ka, Warszawa 1998;
S. Dylak: Wprowadzenie do konstruowania programów nauczania. PWN, Warszawa 2000;
A. Dziedzic: Drama w wychowaniu. Wydawnictwo CODN, Warszawa 1999;
G. Duszyńska, L. Kowal, I. Krop, B. Przybylska-Matula, E. Skiba: Drama w kształceniu zintegrowanym. Wydawnictwo Korepetytor, Płock 2001;
D. F. Walker, J. F. Solits: Program i cele kształcenia. WSiP, Warszawa 2000;
J. W. Eby, J. F. Smutny: Jak kształtować uzdolnienia dzieci i młodzieży. WSiP, Warszawa 1998;